

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

THE SATISFACTION OF PRISONERS TOWARDS THE BARBER TRAINING
PROGRAM OF MAE SARIANG DISTRICT PRISON, MAE HONG SON
PROVINCE

ธนุ ทองสุข

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2562

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

THE SATISFACTION OF PRISONERS TOWARDS THE BARBER TRAINING
PROGRAM OF MAE SARIANG DISTRICT PRISON, MAE HONG SON
PROVINCE

ธนุ ทองสุข

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2562

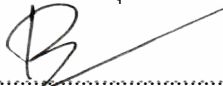
ชื่อเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย นายธนู ทองสุข

ชื่อปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

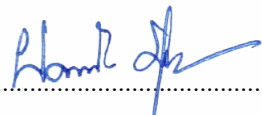
คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม)

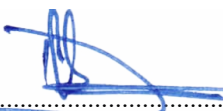

.....กรรมการ
(ดร.เบญจ์ พรพลธรรม)

.....กรรมการ
(ดร.สุชาติ ใจักดี)

.....กรรมการ
(ดร.ภานุมาศ หมอสินธ์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.พกาภรณ์ บุสบง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ดร.เบญจ พรพลธรรม อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.สุชาติ ใจภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ไว้เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี

ขอขอบพระคุณดร.นพปฎล บุญพงษ์ ว่าที่พันตรี รัตนยุทธ์ มโนวงศ์ นายชาญชัย ดีแก้ว ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณประชาชนในตำบลแม่สามแลบ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอขอบคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยากร วางรากฐานแก่ผู้วิจัย และท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ และข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ธนู ทองสุข

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย : นายธนู ทองสุข

ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.เบญจ์ พรพลธรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.สุชาติ ใจภักดี

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2562

สถาบัน : สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านต่างๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอแม่สะเรียงจำนวน300คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.847 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน การทดสอบค่าที่เป็นแบบอิสระต่อกัน และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ต้องขังที่มี อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลากำหนดโทษ และอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขัง มีความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, โครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม, แม่สะเรียง, แม่ฮ่องสอน

Title : The satisfaction of Prisoners towards the Barber Training Program
in Mae Sariang district prison, Mae Hong Son province

Author : Mr.Thanu Tongasuk

Degree : Master of Political Science

Advisor : Dr.Ben Pornpoltam

Co-Advisor : Dr.Suchart Jaipukdee

Graduated Year : 2019

Abstract

The objectives of this research were to study the level of satisfaction of prisoners towards the barber training program and to compare the personal factors of the prisoners in various aspects such as gender, age, education which affected the satisfaction of prisoners towards the barber training program in Mae Sariang district prison, Mae Hong Son province. The samples used for the research were the prisoners in Mae Sariang district prison, selected by using a purposive sampling method of 300 people. A questionnaire was used, with reliability of 0.847. The statistics used for data analysis were descriptive statistics include frequency, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics were Independent Sample t-test and One-way ANOVA.

The result found that the level of satisfaction of prisoners towards the barber training program in Mae Sariang district prison, Mae Hong Son province was high level. The hypothesis testing showed that the personal factors in terms of age, education, penalty period and occupation before punishment affected the satisfaction of prisoners towards the barber training program of Mae Sariang district prison, Mae Hong Son province was different with statistical significance at 0.05.

Keywords : Satisfaction, Barber Training Program, Mae Sariang, Mae Hong Son

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย	27
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	40
5.1 สรุปผลการวิจัย	40
5.2 อภิปรายผล	42
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้	44
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	44
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	49
ภาคผนวก ก : แบบสอบถามในการศึกษา	50
ภาคผนวก ข : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	55
ประวัติผู้วิจัย	57

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	31
ตารางที่ 2	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง	32
ตารางที่ 3	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง ด้านหลักสูตรและเนื้อหา	32
ตารางที่ 4	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง ด้านกระบวนการและขั้นตอน	33
ตารางที่ 5	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง ด้านคุณภาพ	34
ตารางที่ 6	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง ด้านวิทยากร	35
ตารางที่ 7	การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านเพศ	36
ตารางที่ 8	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอายุ	36
ตารางที่ 9	แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านอายุ	37
ตารางที่ 10	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านระดับการศึกษา	37
ตารางที่ 11	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอาชีพก่อนต้องโทษ	38
ตารางที่ 12	แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านอาชีพก่อนต้องโทษ	38
ตารางที่ 13	ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านระยะเวลากำหนดโทษ	39
ตารางที่ 14	แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านระยะเวลากำหนดโทษ	39

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	4

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่คนอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากย่อมเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มคน กลุ่มคนหลายๆ กลุ่มรวมตัวกันก่อให้เกิดสังคม หากมีสังคมแล้วการที่สมาชิกในสังคมทุกคนจะอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุขนั้นจึงต้องมีกฎระเบียบ จารีตประเพณี ข้อบังคับต่างๆ และหากเกิดการฝ่าฝืนก็มีบทลงโทษตามมา (กรวรรณ คำกรเกตุ, 2559, หน้า 2) จึงมีความจำเป็นถือเป็นระเบียบแบบแผนให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตามแต่เมื่อมีผู้ใดในสังคมกระทำการละเมิดกฎระเบียบ กฎหมาย จารีตประเพณี หรือข้อบังคับเหล่านั้น ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดกฎระเบียบต้องได้รับโทษตามที่กฎระเบียบ กฎหมาย กำหนดไว้ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมจนก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นตามมาเป็นผลโดยตรงที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องทำงานมากขึ้น (ธานีวรภัทร์, 2554, หน้า 14) โดยในปัจจุบันนี้เป็นหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินการกับปัญหาอาชญากรรมเหล่านั้นเพื่อป้องกัน ความปลอดภัยให้กับสังคมไทย ตั้งแต่หน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยแต่ละขั้นตอน มีหน้าที่ตั้งแต่การสืบสวน สอบสวน นำตัวผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมาดำเนินคดี ไปจนถึงการพิจารณาฟ้องร้องคดีเพื่อตัดสินคดี และในขั้นตอนสุดท้ายภายหลังมีคำพิพากษาสูงสุดของศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายจะถูกนำตัวส่งมายัง “ราชทัณฑ์” เพื่อดำเนินการควบคุม แก้ไขฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยของผู้กระทำความผิดต่อไป (ธนภัทร วาญภัย, 2560: 3)

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลผู้ต้องขัง เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระบวนการยุติธรรม มีหน้าที่หลักในการบริหารภารกิจหรือการบังคับโทษให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายทางอาญาที่รัฐกำหนด เช่น การบังคับแก่บุคคลที่ต้องคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วให้ต้องโทษจำคุกตามกฎหมายหรือที่เรียกว่านักโทษเด็ดขาด มีการกระทำผิดเกิดขึ้น สังคมจะต้องมีมาตรการอย่างไร โดยอย่างหนึ่งในการจัดการกับ ผู้กระทำผิด แต่จะจัดการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อของคนในแต่ละยุคแต่ละสมัย ในสมัยดั้งเดิมมีความเชื่อ ว่าคนทำผิดเพราะความชั่วร้ายในสันดาน การลงโทษจึงต้องกระทำด้วยความทารุณโหดร้ายและรุนแรง เพื่อมุ่งที่จะก่อให้เกิดความหวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดขึ้นอีกและทำให้คนทั่วไปเห็นเป็นตัวอย่างเช่นกัน ปัจจุบันมีความเชื่อว่าทำผิดเพราะสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมและกดดันให้คนหันไปสู่การกระทำความผิดคนที่ได้รับการหล่อหลอมขัดเกลาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ขาดโอกาสทางสังคม ก็จะหันไปสู่การกระทำความผิด (ศิริเพ็ญ จันทร์นิยม, 2559: 71)

ทั้งนี้ เรือนจำเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม และเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปในฐานะตัวแทนของรัฐที่ดำเนินงานรับผิดชอบด้านการป้องกันสังคมในส่วนของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยการทำหน้าที่ควบคุมผู้กระทำผิดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามคำพิพากษาของศาล เพื่อเป็นการลงโทษให้ผู้กระทำผิดได้เกิดความเลื่อมใส สำนึกใจ รู้สึกว่าปลอดภัยจากผู้อาชญากรรม การอบรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ต้องขังเหล่านั้นจะต้องได้รับก่อนกลับสู่สังคมตามเดิม (ราเชนทร์ มุลมาท, 2554 : 12) ซึ่งมีแนวทางการควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักทัณฑวิทยาสมัยใหม่ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามแนวทางของสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังผู้ต้องขังทุกรายจะได้รับการจำแนกลักษณะเพื่อศึกษาข้อมูลรายละเอียดส่วนบุคคลด้านต่างๆในการวางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มต่อจากนั้นผู้ต้องขังจะเข้าสู่กระบวนการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมเสียจนกระทั่งในระยะ 6 เดือนก่อนพ้นโทษผู้ต้องขังจะเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนด เพื่อให้ผู้ต้องขังมีอาชีพเมื่อพ้นโทษและจะสามารถดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีและเป็นการใช้แรงงานผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี (ธานี วรรักษ์, 2554 : 72)

การที่ผู้ต้องขังใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานเป็นเวลานานทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบวินัยตลอดจนสภาพสังคมในเรือนจำเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกไปใช้ชีวิตในชุมชนและสังคมภายนอกจึงส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับครอบครัวและสังคมที่มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วได้ในด้านเทคโนโลยีการศึกษาการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวันจึงก่อให้เกิดการกลับมากระทำผิดซ้ำอีกจากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศพบว่าช่วงระยะเวลา 90 วันแรกหลังจากผู้กระทำผิดได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำเป็นช่วงเวลาที่เสี่ยงต่อความล้มเหลวในการปรับตัวของบุคคลนั้นเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากผู้ต้องขังที่ถูกจำคุกเป็นเวลานานส่วนใหญ่มีความกังวลใจและความกลัวในการกลับคืนสู่สังคมภายนอกอีกครั้ง (พรสวรรค์ เกิดโกคา, 2558)

ปัญหาที่กล่าวมานั้นเป็นปัญหาที่ผู้พ้นโทษไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเองและหากสังคมชุมชนไม่ช่วยเหลือให้คำแนะนำก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้พ้นโทษหวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้อีกดังนั้นกรมราชทัณฑ์จึงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง พ.ศ.2561 สำหรับนักโทษเด็ดขาดที่เหลือโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 1 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกระบวนการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ต้องขังได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสมเพื่อให้ผู้ต้องขังแต่ละคนสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายหลังพ้นโทษได้อย่างเหมาะสมรวมถึงการพยายามสร้างความเข้าใจต่อประชาชนว่าผู้ต้องขังเหล่านี้เมื่อกลับคืนสู่สังคมจะไม่กลับมาสร้างปัญหาหรือก่อคดีอีก (กรมราชทัณฑ์, 2561)

การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกถือเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดซึ่งหากการเตรียมความพร้อมก่อน

ปล่อยหากขาดประสิทธิภาพแล้ว การที่ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปก็คงหนีไม่พ้นการกลับมากระทำผิดซ้ำอีก ประกอบกับปัจจัยของคนในสังคมหรือชุมชนด้วย เพราะถึงแม้ผู้ต้องขังเหล่านั้นจะได้รับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู หรือเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่ครบถ้วน แต่คนในสังคมไม่เปิดใจ ไม่เปิดโอกาสให้กับผู้พ้นโทษที่กลับเข้ามาในสังคม ก็คงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก สังคมและชุมชนจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ควรตระหนักและให้ความสำคัญในความร่วมมือ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้าไปอยู่ในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ (กรวรรณ คำกรเกตู, 2559: 4) เรือนจำอำเภอแม่สะเรียงได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้วยการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้มีทักษะด้านอาชีพติดตัวและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ภายหลังจากพ้นโทษปัจจุบันวิชาชีพช่างตัดผมเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ไม่ไกลเกินกำลังความสามารถและได้รับความนิยมนำไปประกอบกับวิชาชีพช่างตัดผมไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมากแต่สามารถสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ตลอดเนื่องด้วยคนทุกเพศทุกวัยต้องใช้บริการร้านตัดผมและเมื่อผู้ต้องขังได้รับการฝึกอบรมแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพอิสระได้จริงหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานและไม่เป็นภาระของสังคมอีกต่อไป

จากการดำเนินการโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้แก่ผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขรวมถึงลดปัญหาผู้ที่พ้นโทษกลับมากระทำผิดซ้ำอีกต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1. ผู้ต้องขังเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีระดับความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม ในระดับใด
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

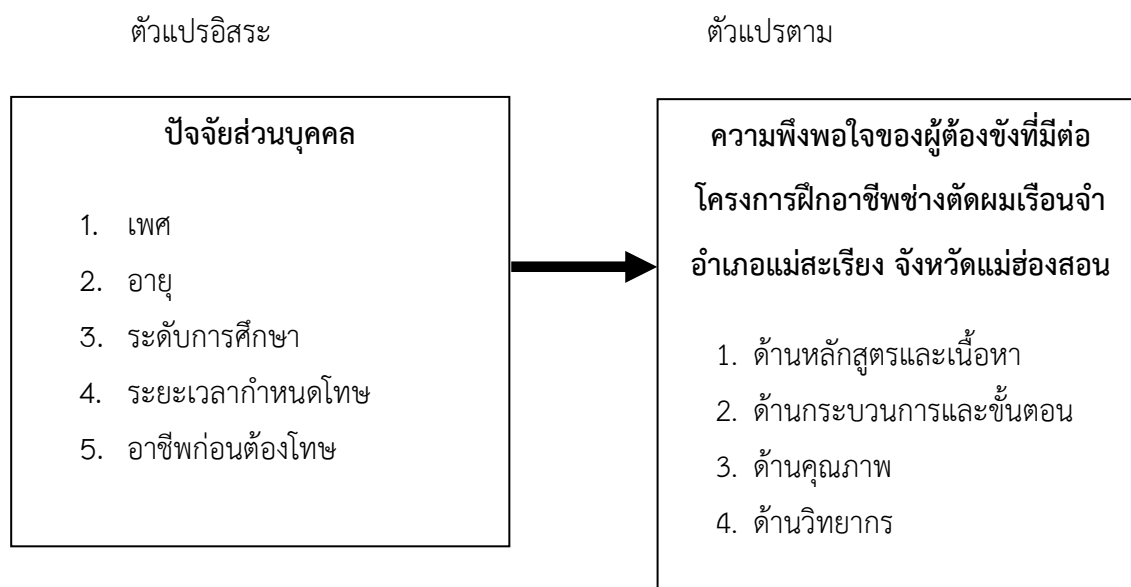
1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียงจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ ระยะเวลากำหนดโทษมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 ระยะเวลากำหนดโทษ
- 1.5 อาชีพก่อนต้องโทษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยนำแนวคิดของรุ่งกรานต์ ดำนาจ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการและขั้นตอน 3) ด้านคุณภาพ และ 4) ด้านวิทยากร (รุ่งกรานต์ ดำนาจ, 2552)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอมะเริ่งจำนวน 300 คน (เรือนจำอำเภอมะเริ่ง, 2562) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของTaro Yamane (1973 อ้างอิงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 112) กำหนดความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 171 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 6 เดือน ตั้งแต่ เดือน มีนาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2562

นิยามศัพท์

1. โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย หมายถึง โครงการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น สาขา “ช่างตัดผม” ของเรือนจำอำเภอแม่สะเรียงที่จัดให้แก่ผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขและปล่อยตามกำหนดโทษ ให้ได้รับการปฏิบัติ แก่ไข และฟื้นฟู ให้มีความพร้อมและสามารถกลับเข้าสู่สังคม และไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

2. ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่ได้รับหลังจากการฝึกอบรม หรือเป็นการประเมินผล หลังจากการฝึกอบรมไปแล้ว ซึ่งเปรียบเทียบกับผลจากความคาดหวังก่อนการฝึกอบรมกับสิ่งที่ได้รับจริงๆ เมื่อฝึกอบรมไปแล้ว ประกอบด้วย 4 ด้าน

2.1 ด้านหลักสูตรและเนื้อหา หมายถึง เนื้อหาการสอนเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่เรียน การสอนเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการเรียน เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน มีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ รวมไปถึงมีความสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน

2.2 ด้านกระบวนการและขั้นตอน หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดฝึกอบรม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รู้จากภายนอกเข้าร่วม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้และทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง รวมไปถึงมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ซักถาม และแสดงออกความคิดเห็น

2.3 ด้านคุณภาพ หมายถึง มีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีการประเมินพัฒนาการของผู้ต้องขัง ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง

2.4 ด้านวิทยากร หมายถึง วิทยากร ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี มีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยากร มีความเป็นกันเอง ให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็น พุดจาสุภาพ บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ และมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน

3. ผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษเด็ดขาดที่เหลือโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 1 ปี ในเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง

4. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขัง โดยตั้งอยู่ที่ 30 หมู่ 1 ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนในครั้งนี้เพื่อ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมของเรือนจำให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม ทั้งในด้านหลักสูตรและเนื้อหา ด้านกระบวนการและขั้นตอน ด้านคุณภาพ และด้านวิทยากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องขัง
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ซึ่งมีความหมายโดยทั่วไปว่าระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความหมายของความพึงพอใจในการบริการได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย รวบรวมได้ดังนี้

Shelly (1975 อ้างถึงใน พรเพ็ญ ไตรพงษ์ และยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล, 2559) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ

Mullins (1985 อ้างถึงใน เมษา เจริญโชควิทยา วิโรจน์ เจริญลักษณ์, 2558) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลายๆ ด้าน เป็นสภาพที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เกิดจากมนุษย์จะมีแรงผลักดันบางประการในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากการที่ตนเองพยายามจะบรรลุถึงเป้าหมายบางอย่างนั้นแล้วจะเกิดความพอใจเป็นผลสะท้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นเป็นกระบวนการหมุนเวียนต่อไปอีก

ฉัฐสรณ์ กาญจนศิลาพันธ์ (2559) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ทำให้เกิดการแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีสาเหตุมาจากความคาดหวังในผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ต้องการจะได้รับ โดยบุคคลจะประเมินจากที่ได้รับผลิตภัณฑ์หรือบริการจริงกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่คาดหวังไว้

อนันต์ เฟ็งแสน (2560) กล่าวว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต เป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวก และความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบ ซึ่งความรู้สึกหรือทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและความรู้สึกหรือทัศนคติด้านลบแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

สุวิมล ค่าย่อย (2555) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลซึ่งแสดงออกในด้านบวกหรือลบที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ซึ่งความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลได้รับหรือบรรลุจุดหมายในสิ่งที่ต้องการในระดับหนึ่งและความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจคือ สิ่งที่เป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจจึงเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับ อาจจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดหมายได้ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดหมาย ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

2.1.2 การวัดองค์ประกอบของความพึงพอใจ

Hinshaw and Atwood (1943 อ้างถึงในเมฆา เจริญโชควิทยา, วิโรจน์ เจริญลักษณ์, 2558) ได้ให้แนวคิดความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นความคิดเห็นของผู้รับบริการที่ได้รับจากผู้ให้บริการจัดเป็นเกณฑ์ประเมินด้านผลลัพธ์ด้วยและเป็นระดับของความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้รับบริการในอุดมคติกับการรับรู้ของผู้รับบริการที่ได้รับตามความเป็นจริงสำหรับนักวิจัยทางพฤติกรรมได้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจในบริการเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของคนที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผู้รับบริการเข้าไปใช้บริการในสถานที่ให้บริการนั้นๆและประสบการณ์นั้นได้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่างกันทฤษฎีความต้องการของMaslow (มาสโลว์) ชั้นสมมติฐานอยู่ 2 ประการ (Maslow, 1943) คือ

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาตราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไปความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นจึงจะมีอิทธิพลจูงใจต่อไป

2. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญในเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นสูงก็จะตามมามามาสโลว์ได้แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับดังนี้

2.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางด้าน

ร่างกายเป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดเช่นความต้องการในเรื่องอาหารน้ำที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มยารักษาโรคความต้องการพักผ่อนและความต้องการทางเพศฯความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนองเลยในด้านนี้โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีการทางอ้อมคือการจ่ายเงินค่าจ้าง

2.2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้นความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่างๆความต้องการทางด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆที่เกิดขึ้นกับร่างกายความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจส่วนความมั่นคงนั้นหมายถึงความต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพเช่นความมั่นคงในหน้าที่การงานและสถานะทางสังคม เป็นต้น

2.3 ความต้องการทำงานด้านสังคม (Social or Belongingness Needs) ภายหลังจากที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้นคือความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคนความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมเสมอ

2.4 ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆดังนี้ได้แก่ความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถความรู้และความสำคัญในตัวเองรวมทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นหรือต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบในหน้าที่การงานการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร

2.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization or Selfrealization) ลำดับขั้นตอนความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ก็คือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิดหรือความคาดหวังทะเยอทะยานใฝ่ฝันที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งอันสูงส่งในทัศนะของตน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีของมาสโลว์ชี้ให้เห็นว่ามนุษย์มีความต้องการ 5 ประการเมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการสิ่งอื่นๆก็จะเกิดขึ้นมาอีกความต้องการทั้ง 5 ชั้นจะมีความสำคัญกับบุคคลมากน้อยเพียงใดการตอบสนองตามลำดับขั้นของMaslow มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความต้องการของคนที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะประกอบไปด้วย 2 หลักการคือ

1. หลักการแห่งความขาดตกบกพร่อง (The Deficit Principle) ความขาดตก

บทพร่องในชีวิตประจำวันของคนที่ได้รับอยู่เสมอจะทำให้ความต้องการที่เป็นความพอใจของคนไม่เป็นที่พอใจให้เกิดพฤติกรรมในด้านอื่นๆอีกต่อไปคนเหล่านี้กลับจะเกิดความพอใจในสภาพที่ตนเป็นอยู่ยอมรับและพอใจความขาดแคลนต่างๆในชีวิตโดยถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

2. หลักการแห่งความเจริญก้าวหน้า (The Progression Principle) กล่าวคือลำดับขั้นของความต้องการทั้ง 5 ระดับจะเป็นไปตามลำดับที่กำหนดไว้จากระดับต่ำไประดับสูงกว่าและความต้องการของคนในแต่ละระดับจะเกิดขึ้นได้อีกต่อเมื่อความต้องการของระดับที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองจนเกิดความพึงพอใจแล้วนั้นจะเห็นว่าความต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วไม่ได้รับการตอบสนองความรู้สึขาดแคลนของมนุษย์ทุกคนก็จะเกิดขึ้นและก็ต้องพยายามแสวงหามาให้ได้วันแต่จะมีอุปสรรคแล้วทำให้เกิดความท้อถอยต่ออุปสรรคนั้นตัวอย่างเช่นเมื่อคนได้รับการตอบสนองความต้องการอยู่ในระดับหนึ่งแล้วอย่างสมบูรณ์ก็ต้องการจะได้รับการตอบสนองความต้องการอีกในระดับสูงกว่าแต่มีข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่หรือไม่สำเร็จตามความต้องการสิ่งนี้จะทำให้คนเราหยุดแสวงหาท้อถอยและจะยอมรับสภาพไม่มีการดิ้นรนอีกต่อไปในทิศทางตรงกันข้ามถ้าความต้องการในระดับต่ำกว่าในแต่ละระดับได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่คนก็จะเกิดความต้องการในขั้นต่อไปอีกจนกระทั่งบรรลุถึงความต้องการระดับสูงสุดคือการได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) ทฤษฎีความพึงพอใจของShelley (1975) ซึ่งเป็นทฤษฎีว่าด้วยความรู้สึกสองแบบของมนุษย์คือความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบความรู้สึกทุกชนิดของมนุษย์จะตกอยู่ในกลุ่มความรู้สึกสองแบบนี้ความรู้สึกทางบวกคือความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุขเป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆกล่าวคือเป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นอีกดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2559) ความรู้สึกทางลบความรู้สึกทางบวกและมีความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่าระบบความพอใจโดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่างๆได้และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพอใจแก่มนุษย์สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกหรือสร้างให้เกิดความพอใจของมนุษย์ได้แก่ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจจะเป็นการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ความพึงพอใจจะเกิดได้สภาพแวดล้อมทางกายภาพก็เป็นทรัพยากรของระบบความพึงพอใจอย่างหนึ่ง ดังนั้นการออกแบบสภาพแวดล้อมคือการตัดสินใจว่าควรจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีอยู่อย่างไรให้เกิดความพึงพอใจได้ ความพึงพอใจในเชิงปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะในลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่ประกอบไปด้วยบุคคลสองฝ่ายคือ ฝ่ายแรกได้แก่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริการ ฝ่ายที่สอง

ได้แก่ผู้รับบริการการศึกษา ความพึงพอใจของผู้รับบริการนั้น Simon (1960) เห็นว่างานใดจะมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้รับออกมา โดยพิจารณาจากผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้า แต่ถ้าเป็นเรื่องการบริหารรัฐกิจ ก็ต้องบวกความพึงพอใจของผู้รับบริการด้วย (Jung, 2017)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าจะมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ความพึงพอใจ” ต่างกันไป แต่สรุปได้ร่วมกันว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในเชิงการประเมินค่าซึ่งจะเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจนี้ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างแยกกันไม่ออกสำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้น ก่อนข้างจะมีผู้ศึกษากันอย่างกว้างขวาง ในองค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลองค์ประกอบทางความรู้สึกนี้มี 2 ลักษณะคือความรู้สึกทางบวกได้แก่ชอบพอใจเห็นใจและความรู้สึกทางลบ ได้แก่ ไม่ชอบไม่พอใจ เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) คือการที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆที่ได้รับเกิดความรู้ความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หรือสภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางความคิด เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิดดีหรือไม่ดี

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่มาของทัศนคติ

2.1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

Millet (2012) กล่าวว่าความพึงพอใจในการให้บริการ (Satisfactory Service) หรือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการโดยการพิจารณาจากองค์ประกอบ5ด้านดังนี้

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึงความยุติธรรมในการบริการงานของที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกันดังนั้นผู้ใช้บริการทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในบริการผู้ใช้บริการทุกคนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

2. การให้บริการอย่างทันเวลา (Timely Service) หมายถึงในการบริการจะต้องมองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลาถ้าไม่มีการตรงเวลาจะนำมาซึ่งการสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึงการให้บริการสาธารณะต้องมีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The Right Quantity at the Geographical) ซึ่งMillet เห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มีคามหมายเลยถ้ามีจำนวน

การให้บริการที่ไม่เพียงพอ และสถานที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้บริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึงการให้บริการ สาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักไม่ใช่ยึดความพอใจขององค์กรที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึงการให้บริการ สาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มประสิทธิภาพหรือ ความสามารถที่ทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

2.1.4 ความสำคัญของความพึงพอใจ

Aday and Andersen (1975 อ้างถึงใน กมลวรรณ โป้สมบูรณ์ และปราณี อ่อนศรี, 2558) เป็นนักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ได้ชี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้รับบริการว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือความคิดที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของคนที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผู้รับบริการ เข้าไปในสถานที่ให้บริการนั้นๆ และประสบการณ์นั้นเป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งความ พึงพอใจมาก หรือน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ต่างกันซึ่งความพึงพอใจของผู้รับบริการ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ความพึงพอใจต่อความสะดวกที่ได้รับจากการบริการแยกออกเป็น
 - การใช้เวลา รอคอยในสถานบริการ
 - การได้รับความดูแลเมื่อมีความต้องการ
 - ความสะดวกสบายที่ได้รับในสถานบริการ
2. ความพึงพอใจต่อการประสานงานของการบริการ (Co-ordination)
3. ความพึงพอใจต่อข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ (Medical Information)
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการ (Quality of Care)
5. ความพึงพอใจต่อการใช้จ่าย (Out of pocket Costs)

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของตนต่อสิ่งของหรือบุคคล ใน ทางบวก จะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่ชอบมาก ชอบน้อย พอใจมาก พอใจน้อยต่อสิ่งนั้นๆ หรือบุคคลนั้นๆ ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อมีแรงจูงใจ และเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการ ตอบสนองสามารถลดความตึงเครียด ก่อให้เกิดความสุขใจสบายใจดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจ ของผู้ต้องชั่งต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม หมายถึง ความรู้สึกทางบวกจะแสดงออกมาในรูปของ ความพอใจมาก พอใจน้อย ต่อสิ่งเร้าต่างๆ เช่น การ ได้รับบริการด้วยความเต็มใจ อธิยาศัยไมตรี ยิ้ม แยม การได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สิ่งต่างๆ ที่เป็นไปตาม ความคาดหวัง จะแสดงออกได้จากคำพูด กริยา ทำทาง และการเขียนข้อคิดเห็น เป็นต้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง

2.2.1 การฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

การใช้แรงงานและการพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง หมายถึง การจัดกิจกรรมการใช้แรงงาน และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง โดยเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานภายใต้หลักการและวิธีปฏิบัติ ซึ่งมีบัญญัติไว้ในกฎหมายราชทัณฑ์ที่มุ่งต่อการลงโทษ การฟื้นฟูจิตใจและการพัฒนาฝึกวิชาชีพ แก่ผู้ต้องขังตามความหมายขั้นตอนประกอบด้วยเป้าหมายหลายๆ ประการ คือ เพื่อเป็นการลงโทษ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักทำงานเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายของรัฐ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อดำรงไว้ซึ่งการปกครองและรักษาระเบียบวินัยของผู้ต้องขัง ภายหลังการปลดปล่อยหรือพ้นโทษไปแล้ว

ประเสริฐ เมฆมณี (2523 อ้างถึงใน พงษ์ศรี นวลสาร, 2550) เสนอถึงลักษณะการใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังที่มีปรากฏอยู่ในวงการราชทัณฑ์ทั่วไป ว่าลักษณะเด่นชัดอยู่ 4 ประการ คือ

1. การฝึกวิชาชีพเบ็ดเตล็ดโดยทั่วไป

เป็นการใช้แรงงานผู้ต้องขังที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด สุขาภิบาล การบำรุงซ่อมแซมเรือนจำและทัณฑสถาน การใช้แรงงานตามความถนัดเฉพาะตัว การใช้แรงงานเพื่อประโยชน์สาธารณะนอกเรือนจำและทัณฑสถาน หรือเป็นการทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน เรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งการจัดกิจกรรมแก่ผู้ต้องขังลักษณะนี้ มีกำหนดไว้ในมาตรา 22 และ 23 แห่ง พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2497

2. การใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพในสาขาเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์

การใช้แรงงานและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในลักษณะนี้ กระทำได้อย่างกว้างขวางและประหยัดส่งผลดีต่อสุขภาพอนามัยและลดความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังได้ส่วนหนึ่ง เช่น การนำผู้ต้องขังเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ภายนอกเรือนจำและทัณฑสถาน หรือทัณฑสถานเปิดหรือเรือนจำชั่วคราว

3. การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมในเรือนจำทัณฑสถาน

การฝึกวิชาชีพหลักที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของผู้ต้องขังภายหลัง การปลดปล่อยและเป็นผลดีในด้านการเพิ่มพูนเงินทุนฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง อันเกิดจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาว่างานของผู้ต้องขังที่ถูกควบคุม อยู่ในเรือนจำได้อย่างดี เช่น การฝึกวิชาชีพช่างไม้ ช่างมุก ช่างหวาย แนวการฝึกอาชีพด้านนี้ จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เนื่องจากวิกฤติบและทรัพยากรธรรมชาติ จะมีปริมาณลดลงและราคา สูงขึ้นจะมีผลกระทบต่อกิจการฝึกอาชีพของกรมราชทัณฑ์ ดังนั้น จึงสมควรจะได้จัดเตรียม แผนงานการฝึกวิชาชีพเพื่อรับแนวการฝึกวิชาชีพในระบบอุตสาหกรรม

4. การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพในระบบก้าวหน้า การดำเนินในลักษณะนี้ได้กำหนดทิศทางปฏิบัติอยู่ 2 ประการ

ประการแรก ได้แก่ การจัดตั้งเรือนจำและทัณฑสถานเพื่อการฝึกวิชาชีพ โดยเฉพาะ เช่น การจัดระเบียบเรือนจำอุตสาหกรรม แบบในสหรัฐอเมริกา สวีเดน ซึ่งมีการฝึก วิชาชีพ ช่างเหล็ก ช่างยนต์ ช่างวิทยุ ซึ่งเป็นงานทำรายได้ให้เรือนจำเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการจัดตั้งเรือนจำชั่วคราวเคลื่อนที่ โดยคัดเลือกผู้ต้องขังที่ประพฤติตนดีและสนใจในการทำงานเพื่อปลูกป่า หรือสร้างทางแก่ส่วนราชการที่ขอมา

ประการที่สอง ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่มีความรู้ความสามารถและสนใจ ในการฝึกวิชาชีพได้มีโอกาสศึกษาฝึกฝน และพัฒนางานวิชาชีพในสถาบันการศึกษา วิธีการนี้ถือปฏิบัติอย่างกว้างขวางในญี่ปุ่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

2.2.2 รูปแบบการใช้งานและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง

รูปแบบการใช้งานและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังที่เหมาะสมกับระบบราชการราชทัณฑ์ไทยมีอยู่ 4 ระบบ ดังนี้

1. ระบบการใช้แรงงานผู้ต้องขังผลิต ผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ เป็นการใช้แรงงานผู้ต้องขังที่อยู่ในความรับผิดชอบของเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งในด้านการผลิตและจำหน่ายและแบ่งเงินรางวัลปันผลแก่ผู้ต้องขังตามคุณค่าแห่งการทำงานซึ่งมีใช้ค่าจ้าง

2. ระบบรัฐเกื้อกูล โดยรัฐส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐหรือส่วนราชการต่างๆ เป็นคำสั่ง จ้างหรือจัดซื้อผลิตภัณฑ์จากฝีมือของผู้ต้องขังโดยตรง เช่น การทำรองเท้า หรือเครื่องแบบราชการทหาร ตำรวจ เป็นการช่วยประหยัดเงินงบประมาณของรัฐและเป็นผลดีในการพัฒนา ส่งเสริม ฝึกวิชาชีพและการว่างงานของผู้ต้องขังได้

3. ระบบการใช้แรงงานผู้ต้องขังทำงานโยธาและกิจกรรมสาธารณะ โดยการใช้แรงงานผู้ต้องขังในกิจกรรมหรือโยธา เช่น การซ่อมแซมถนน การขุดคลองระบายน้ำสาธารณะและปลูก สวนป่า

4. การใช้ระบบการใช้แรงงานผู้ต้องขังทางการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ในเรือนจำเปิด หรือ ทัณฑสถานเปิดและเรือนจำชั่วคราว

ทั้ง 4 ระบบมีสภาพคล่องเหมาะสมกับการใช้แรงงานและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในระบบ ราชทัณฑ์ไทยมากที่สุด

2.2.3 การติดตามประเมินผลการใช้แรงงานและพัฒนาฝึกวิชาชีพ

โดยการติดตามประเมินผลการใช้แรงงานและพัฒนาฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถาน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ คือ

1. การขาดงบประมาณสนับสนุนในการฝึกและพัฒนาฝีมือวิชาชีพของผู้ต้องขัง
2. สภาพความจุของเรือนจำ และทัณฑสถาน ไม่ได้สัมพันธ์กับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น เป็นผลให้ผู้ต้องขังอยู่ในสภาพว่างมาก หรือต้องจัดให้หมุนเวียนสับเปลี่ยนรอบเข้าฝึกวิชาชีพ ในโรงงานตามความจำเป็น เหมาะสมแก่สภาพของจำเรือน และทัณฑสถานที่จะเอื้ออำนวย
3. การจัดแผนงานใช้แรงงานหรือฝึกอาชีพ ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมประจำวันอื่นๆ ในเรือนจำและทัณฑสถานโดยเฉพาะการประสานสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายควบคุมกับฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพนับเป็นอุปสรรคที่ต้องแก้ไข
4. การขาดสภาพคล่องตัวในการจัดการหรือผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานเนื่องมาจากปัญหาการขาดครูฝึกวิชาชีพ และนักบริหารงานฝึกวิชาชีพ ตลอดจนภาวะแรงจูงใจในการทำงาน ของผู้ต้องขังต่ำ
5. ตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ยังอยู่ในวงแคบและจำกัด โดยเฉพาะในระดับเรือนจำอำเภอ และจังหวัด หากไม่มีการแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ซึ่งได้ริเริ่มให้เพิ่มขึ้น เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2514 จนถึงปัจจุบัน หรือเทศกาลงานประจำต่างๆ แล้วก็จะประสบ ปัญหาในด้านตลาด

2.2.4 การใช้แรงงานและการพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้แรงงานและการพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพหรือพิจารณาในการ ใช้แรงงานและการพัฒนาวิชาชีพผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญๆ ดังนี้

1. การปฐมนิเทศการใช้แรงงานและฝึกอาชีพแก่ผู้ต้องขัง นับแต่วาระแรกที่ผู้ต้องขังถูกส่งตัวเข้าควบคุมในเรือนจำและทัณฑสถาน จึงให้ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญเบื้องต้นที่เจ้าพนักงานต้องแจ้งให้ผู้ต้องขังรับรู้ในกฎระเบียบ และประเภทของการใช้แรงงานหรือฝึกวิชาชีพให้เป็นที่เข้าใจของผู้ต้องขังอย่างละเอียดแจ่มแจ้ง
2. การวางแผนการใช้แรงงานและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม โดยจะต้องกำหนดให้แผนงานในส่วนนี้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมอื่นๆของเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งนี้เพื่อให้การใช้เวลาแห่งการควบคุมขัง และทรัพยากรบริหารของเรือนจำและทัณฑสถานเป็น อย่างประหยัดและสูญเปล่าน้อยที่สุด เช่น การกำหนดชั้นการผลิต การควบคุมงาน การสอนงาน ให้ประสานกับฝ่ายต่างๆ ที่รับผิดชอบในการควบคุมและการรักษาความปลอดภัยในเรือนจำและ ทัณฑสถาน
3. การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าทำงานหรือฝึกวิชาชีพ วิธีการที่จะช่วยคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าทำงานและฝึกวิชาชีพให้ได้ผลดีที่สุดและลดต้นทุนของการผลิตให้ต่ำลงก็คือ การใช้ คณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นปัจจัยในการกลั่นกรองคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าทำงาน และฝึกวิชาชีพประกอบหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดทำงานให้ผู้ต้องขัง ทำเฉพาะระบบการราชทัณฑ์ไทย ยัง

มิได้นำการระบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขังมาใช้อย่างแพร่หลาย ก็อาจ กระทำได้โดยการจัดให้เรือนจำ และทัณฑสถานทุกแห่งได้ดำเนินการจัดให้มีลักษณะคณะกรรมการ คัดเลือกผู้ต้องขังเข้าทำงาน ตาม กฎกระทรวงข้อ 50 ซึ่งให้ถือเกณฑ์กำหนดโทษ ความแข็งแรง แห่งร่างกายสติปัญญา อุปนิสัย และฝีมือ หรือความรู้ความชำนาญในทางเศรษฐกิจ ผลในทางอบรม และสภาพการณ์แห่งเรือนจำและเรือนจำ และทัณฑสถานที่มีผลเอื้ออำนวยในการฝึกอาชีพประกอบกันไปด้วย

4. การสอนงานและฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งแก่ผู้ต้องขัง โดยตรงเพราะส่วนมากไม่มีฝีมือในงานอาชีพหรือประกอบการอาชีพไม่เป็นหลักแหล่งหรือขาดโอกาส แห่งการทำงาน

5. การป้องกันอุบัติเหตุและบริการสวัสดิภาพในการทำงานของผู้ต้องขัง กล่าวคือ ทาง เรือนจำหรือทัณฑสถานควรจัดให้มีมาตรการป้องกันเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและสุขภาพ อนามัยของผู้ต้องขัง จัดให้มีระเบียบการจ่ายค่าชดเชยหรือค่าทำขวัญแก่ผู้ต้องขังที่ได้รับบาดเจ็บ หรือ เจ็บป่วย เนื่องจากการปฏิบัติงานฝึกวิชาชีพ รวมทั้งกำหนดชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมและมีเวลา เพียงพอสำหรับการศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ อันจำเป็นแก่การแก้ไขปรับปรุงแก่ความ ประพฤติ ผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถานประกอบกันไปด้วย

6. การจัดทำให้มีระเบียบระบบอุตสาหกรรมเรือนจำ และทัณฑสถานที่ดี รวมทั้งการ จัดเวลาตลาดที่เหมาะสมจะมีส่วนในการรับรองการพัฒนาฝีมือและแรงงานของผู้ต้องขังได้ในอนาคต

7. การจัดระบบจูงใจผู้ต้องขังให้ทำงาน หมายถึง การจัดโรงงานฝึกทำงานฝึกวิชาชีพที่ สะอาดเป็นระเบียบ มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ อัคคีภัย แสงสว่าง การระบายอากาศ และปราศจาก สิ่งรบกวน เช่น เสียงดัง ฝุ่นละออง ควันหรือการสั่นสะเทือน โดยเฉพาะการใช้ศิลปะจูงใจ หรือ เร้าใจให้ ผู้ต้องขังมีความสนใจในการทำงาน ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ มาตรา 20 22 ทวิ 24 25 26 และ 32 ว่าด้วยการทำงานและให้รางวัลทดแทนแก่ผู้ต้องขัง ซึ่ง ได้รับอันตรายจากการ ปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบการจ่ายเงินรางวัลให้ผู้ต้องขังที่กระทำการตาม หน้าที่ซึ่งต้องประสบอันตราย ลงวันที่ 16 เมษายน 2500และที่แก้ไขเพิ่มเติมลงวันที่ 25 มกราคม 2522 การจ่ายรางวัลปันผลแก่ ผู้ต้องขัง ตามข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่า ด้วยการจ่ายเงิน ผลประโยชน์เป็นรางวัลแก่ผู้ต้องขัง ตาม ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการจ่ายเงินผลประโยชน์ เป็นรางวัลแก่ผู้ต้องขัง ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2521 ลง วันที่ 27 ธันวาคม 2521 ตลอดจนการให้ ประโยชน์ตอบแทนในความประพฤติกรรมที่มีความ อุตสาหกรรมการ ความก้าวหน้าในการศึกษา และการทำงานเป็นผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็น พิเศษตามความในมาตรา 32 (1) ถึง (8) ข้อบังคับระเบียบและหนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ไทยนั้น กรมทัณฑ์ได้เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังถึง 2 กรณี คือ

1. การสมัครเรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่เรียนในหลักสูตรก็ได้รับการฝึกวิชาชีพตามสาขาที่เรียน และมีสิทธิสามารถสมัครสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรตามสาขาอาชีพนั้น

2. จำแนกผู้ต้องขังตามหลักการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อเข้ารับการฝึกวิชาชีพตามที่ ผู้ต้องขังแต่ละคนถนัด หรือมีความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งผู้ต้องขังแต่ละคนจะได้รับผลประโยชน์เป็นเงินปันผลตามแต่มาตรฐานของแต่ละเรือนจำ เช่น ได้ตามลักษณะของผลงานหรือตามชั้นของผู้ต้องขัง การได้รับรางวัลปันผลนี้จะถือเป็นประโยชน์ของผู้ต้องขังในทั้ง 2 กรณี

หลักสูตรการฝึกวิชาชีพของเรือนจำโดยทั่วไป มีดังต่อไปนี้

1. วิชาชีพช่างตัดผม
2. วิชาชีพช่างไม้
3. วิชาชีพเกษตรกรรม
4. วิชาชีพช่างปูน
5. วิชาชีพช่างเชื่อมโลหะ
6. วิชาชีพช่างเย็บเสื้อผ้าสตรี
7. วิชาชีพช่างเย็บเสื้อผ้าชาย
8. วิชาชีพช่างวาดเขียน
9. วิชาชีพช่างตัดผมสตรี
10. วิชาชีพช่างเครื่องยนต์
11. วิชาชีพช่างเครื่องยนต์เล็ก
12. วิชาชีพช่างทาสี/ทาน้ำมัน
13. วิชาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์
14. วิชาชีพช่างทอพรหม
15. วิชาชีพดนตรี (ไทย-สากล)
16. วิชาชีพช่างจักสาน

2.2.5. การเตรียมความพร้อมด้านการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ

กรมราชทัณฑ์ (2545 อ้างถึงใน พงษ์ศรี นวลสาร, 2550) การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษมีหลักสูตรในการฝึกวิชาชีพ 2 หลักสูตรด้วยกัน คือ หลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตร ระยะยาว เรือนจำ/ทัณฑ์สถานได้กำหนดมาตรฐาน คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพ จาก ความสมัครใจแตกต่าง

กันออกไป แล้วแต่มาตรฐานของแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถานซึ่งในการ คัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ ได้มีคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้ตรงตามต้องการและความถนัดของผู้ต้องขังเพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร ผู้ต้องขังที่เข้ารับการศึกษาวิชาชีพในระยะสั้นมีคุณสมบัติ คือ

1. เหลือโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี
2. มีร่างกายแข็งแรง
3. มีความประสงค์จะเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ

ส่วนใหญ่จะเข้ารับการศึกษาวิชาชีพ โครงการต่างๆ สำหรับ ผู้ต้องขังที่มีโทษเหลือกว่า 5 ปี คณะกรรมการจะคัดเลือกเข้ารับการศึกษาวิชาชีพในโรงงานฝึกวิชา ต่างๆที่แต่ละเรือนจำทัณฑสถานได้ จัดตั้งขึ้นตามความเหมาะสม

แผนทิศทางการราชทัณฑ์ฉบับที่ (พ.ศ. 2546 - 2550) เปิดเรือนจำสู่สังคมตามเป้าหมายหลัก ผู้ต้องขังได้รับการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมโดยกรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดให้เรือนจำทัณฑ์ สถานจัดดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวทุกราย โดยการฝึกอบรมวิชาชีพระยะ สั้นและระยะยาวให้กับผู้ต้องขังได้เลือกเรียนและฝึกปฏิบัติ ตามความสนใจ และตามถนัดซึ่งแต่ละ หลักสูตรเมื่อเรียนจบแล้ว สามารถนำไปใช้ชีวิตประจำวัน และนำไปประกอบอาชีพอิสระเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ และให้เป็นไปตามนโยบายเน้นหนักของกรมทัณฑ์ในงบประมาณ พ.ศ. 2550 ในข้อ 4 ว่าด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อมุ่งพัฒนาให้งานราชทัณฑ์ เป็นงานซ่อมหรือปรับเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรมของผู้กระทำผิด โดยให้เรือนจำ/ทัณฑ์สถานเป็นแหล่ง พัฒนาจิตใจ และฟื้นฟูพฤติกรรมที่บกพร่องของผู้ต้องขังด้วยการฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การอบรม ทางศีลธรรมจรรยา การให้การสงเคราะห์ และสวัสดิการ การจัดให้ทำงานสาธารณะและงานบริการ สังคม รวมทั้งโปรแกรมแก้ไขผู้ต้องขังด้านต่างๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ อย่างแท้จริงและยั่งยืน สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลให้อัตรา การกระทำผิดซ้ำ ลดลง

กลยุทธ์สำคัญที่จะทำให้การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ หรือ การให้การศึกษาและการฝึกวิชาชีพ ของแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถาน โดยให้กรมราชทัณฑ์ สั่งการให้ เรือนจำและทัณฑสถานจัด ทำแผนปฏิบัติการขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ และแนวทาง การดำเนินงานสำคัญ กรมราชทัณฑ์ 3 ด้าน

1. เปลี่ยนภาระให้เป็นพลัง
2. รวมพลังแก้ไขปัญหาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน
3. เสริมสร้างสมรรถนะ ในการบริหารทุกองค์กรด้วยระบบการบริหารกิจการบ้าน

บ้านเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า การฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังเป็นภารกิจของกรมราชทัณฑ์ในการพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นคนดีมีฝีมือ เพื่อว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วจะได้มีงานทำ มีรายได้ซึ่งมีผลต่อการแก้ไขปัญหาสังคมและเป็นการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นบทบาทของเรือนจำในปัจจุบันจึงมีความสำคัญในการจัดการฝึกวิชาชีพเป็นอย่างมาก เพราะสังคมคาดหวังให้กรมราชทัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยผู้ที่ถูกจำคุกไปแล้ว เมื่อพ้นโทษออกมาเป็นคนดีมีงานมีการทำไม่กลับไปก่ออาชญากรรมอีก และส่วนหนึ่งตัวผู้ต้องขังเองก็มีความคาดหวังในการฝึกวิชาชีพ อาทิ การมีรายได้ระหว่างการฝึกวิชาชีพ การมีความรู้ติดตัวสามารถที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษ การมีสังคม และการเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ในความสามารถของตนเอง ความต้องการและความคาดหวังเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจการฝึกวิชาชีพในปัจจุบัน และเป็นเหตุผลในการเลือกฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ และทัณฑสถาน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดของผู้ต้องขัง

2.3.1 การกระทำผิด

แสวง บุญเฉลิมวิภาส (2539 อ้างถึงใน อรุมา วชิรประดิษฐ์พร, 2555) ได้กล่าวว่า ตามหลักกฎหมายอาญาการกระทำ คือ การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายภายใต้บังคับของจิตใจ ซึ่งเรียกว่าโดยรู้สำนึก และในความหมายของกฎหมาย การกระทำจึงมิได้หมายเฉพาะการเคลื่อนไหวร่างกายหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายจะต้องเป็นไปตามการบังคับของจิตใจด้วย ดังนั้นการเคลื่อนไหวร่างกายของคนละเมอ คนถูกสะกดจิต หรืออาการกระตุกที่เกิดจากการสั่งการของไขสันหลัง ที่เรียกว่า Reflex Action หรืออาการโรคลมชัก หรือเคลื่อนไหวร่างกายของทารกที่ย่อมไม่ถือว่าเป็นการกระทำในความหมายของกฎหมาย และหากพิจารณาขั้นตอนของการกระทำ จะประกอบไปด้วย 1) มีความคิดที่จะกระทำ 2) มีการตกลงในที่จะกระทำตามที่คิดไว้ 3) ต้องได้กระทำไปตามที่ตกลงใจนั้น

2.3.2 ประเภทของการกระทำ

1. การกระทำในเชิงบวก เป็นการกระทำที่แสดงออกภายนอกโดยการเคลื่อนไหวร่างกายภายใต้บังคับของจิตใจ ซึ่งอาจจะกระทำเองหรือโดยผ่านผู้อื่น อาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณี ได้แก่

1) การกระทำโดยตรงเป็นการกระทำของบุคคลนั่นเอง เช่น การยิงปืน ใช้มีดแทง เป็นต้น โดยมีการคิด ตกลงใจ และได้กระทำการตามที่คิดและตกลงใจนั้น นอกจากนี้การกระทำโดยตรงผู้กระทำอาจจะไม่ได้กระทำการในทุกขั้นตอน แต่อาจอาศัยบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้นก็ได้ โดยบุคคลนั้นขาดความคิดตกลงใจที่จะกระทำการนั้น เช่น การสะกดจิตผู้อื่น การใช้กำลังข่มขู่ ผู้อื่น เป็นต้น

2) การกระทำโดยอ้อม ซึ่งในบางกรณีผู้กระทำอาจจะไม่ได้กระทำผิดเอง แต่ได้ใช้บุคคลอื่นที่ไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาเป็นเครื่องมือในการกระทำผิดแทน เช่น ใช้เด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ กระทำในลักษณะของการทำให้บุคคลนั้นสำคัญผิดในข้อเท็จจริง

2. การกระทำในเชิงลบ เป็นการกระทำโดยไม่เคลื่อนไหวร่างกายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ได้แก่

1) การกระทำโดยการงดเว้น โดยพิจารณาจาก

1.1) การที่บุคคล นั้นมีหน้าที่

1.2) เป็นหน้าที่ ซึ่งจะต้องกระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลนั้นขึ้น

ซึ่งการพิจารณาจะต้องให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั้งสองนี้ โดยในจะต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นมีหน้าที่ในกรณีนั้นๆ หรือไม่ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้จำกัดอยู่เฉพาะหน้าที่ตามกฎหมาย แต่เป็นหน้าที่ที่กระทำเพื่อป้องกันผลตามวิสัยและพฤติการณ์ที่ผู้ที่มีความสัมพันธ์ในกรณีอื่นด้วย

2) การกระทำโดยละเว้น เป็นการกระทำในเชิงลบ คือ เป็นการกระทำโดยไม่เคลื่อนไหวร่างกายอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่กฎหมายบัญญัติให้บุคคลต้องกระทำการบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนด หากไม่กระทำการย่อมถือว่าเป็นความผิด

สรุป พฤติกรรมการกระทำผิด หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่แสดงออกใน ลักษณะเคลื่อนไหวร่างกายและไม่เคลื่อนไหวร่างกาย โดยมีความคิดที่จะกระทำมีการตกลงใจที่จะกระทำตามที่คิดไว้และต้องได้กระทำไปตามที่ตกลงใจนั้น อันส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยต่อประชาชนและสังคม ซึ่งขัดต่อบรรทัดฐานและกฎหมายของสังคมนั้นๆ

2.3.3 สาเหตุของอาชญากรรม

ประธาน วัฒนวานิชย์ (2546 อ้างถึงใน ตะวันฉาย มิตรประชา, 2557) ได้กล่าวว่า การอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมหรือการกระทำผิด มีการอธิบายแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมทางด้านบุคคล ประกอบไปด้วยทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาใช้อธิบายจำนวนมาก โดยทั่วไปทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้เกิดจากแนวคิดที่ว่าอาชญากรรมและผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ โดยมีการศึกษาที่สนับสนุนการอธิบาย ทางด้านนี้ ตัวอย่างเช่น การศึกษาของลอมโบรโซ เป็นการศึกษาลักษณะของอาชญากรและความต้อยทางกรรมพันธุ์ โดยได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษรุ่นก่อนๆ โดย ลอมโบรโซ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับอิทธิพลของพันธุกรรมจะเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลก่ออาชญากรรมหรือกระทำผิด

2) ทฤษฎีจิตเวช เป็นการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมหรือการกระทำผิดที่อาศัยแนวทางการศึกษาที่ว่าบุคคลมีบุคลิกภาพพิเศษของตนเอง

3) การอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมทางด้านสังคม โดยมีการศึกษาและอธิบาย สาเหตุของ

อาชญากรรมแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ

3.1) โครงสร้างทางสังคม จะพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างอาชญากรรมกับ โครงสร้างหรือองค์กรทางสังคมและอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับระบบของสังคมอย่างไร และเมื่อ โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนไปอาชญากรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

3.2) กระบวนการของสังคมจะพิจารณาด้านกระบวนการของสังคม ซึ่งบุคคลมี แนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมมากกว่าการเป็นผู้เคารพหรือปฏิบัติตามกฎหมาย

จากแนวทางนี้ก็ประกอบไปด้วยทฤษฎีที่นำมาอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม เช่น ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคมและการได้กฎเกณฑ์ เน้นถึง แนวคิดเรื่อง Anomie ซึ่งบุคคลที่นำเสนอแนวคิดนี้ เช่น Durkeim (1917) โดยได้ให้ ความหมายของ Anomie ว่าหมายถึง การที่สังคมสลับซับซ้อนมากขึ้นจะทำให้ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมไม่มั่นคง กล่าวคือสภาวะที่เป็น Anomie หมายถึง การไม่สามารถปรับตัวของบุคคลได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ความเป็นปึกแผ่นขึ้นอย่างรวดเร็วจากความเป็นปึกแผ่นที่เป็นเอกภาพไปสู่ความเป็นปึกแผ่นที่ สลับซับซ้อน จึงส่งทำให้เกิดภาวะ Znomie ขึ้นในที่สุด

2) ทฤษฎีกระบวนการทางสังคม เช่น ทฤษฎีผลต่างของการสมาคม (Differential Association) ของ Edwin H. Sutherland ได้อธิบายว่า พฤติกรรมทางอาญาเป็นผลต่างของการ สมาคม โดยมีสมมติฐานว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์เหมาะสมตามความคิด ของผู้กระทำผิด เอง และสถานการณ์ที่อาจทำให้บุคคลบางคนมีความโน้มเอียงที่จะประกอบอาชญากรรมจะเกิดจาก ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลนั้นด้วย

วิเชียร สมจิต (2542 ตะวันฉาย มิตรประชา, 2557) ได้กล่าวว่า ได้ศึกษาสาเหตุ พฤติกรรม ไว้ดังนี้

1) พิจารณาสาเหตุในแง่ตัวบุคคล มองว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งมาจากความโน้ม เอียงในการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความผิดปกติทาง ชีวภาพ กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยา กายภาพ ตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแรงผลักดัน ของบุคคลที่จะตกลงใจประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาด้านสังคมวิทยา

2) พิจารณาสาเหตุในแง่ของกลุ่มบุคคล มองว่าสาเหตุของอาชญากรรมส่วนหนึ่งเกิดจากการ ขาดความสามารถที่จะต่อต้านความกดดันในการกระทำซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของ กลุ่ม เช่น การเลียนแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษา

3) พิจารณาสาเหตุในแง่ของระบบสังคม มองว่าการเกิดอาชญากรรมย่อมเกี่ยวข้องและขึ้นอยู่กับ สภาพการณ์ต่างๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานภาพ และชนชั้นทางสังคมที่เป็นเครื่อง

กำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิด ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทาง สังคมและวัฒนธรรม

จะเห็นได้ว่ามีหลายสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการก่ออาชญากรรม แต่อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุทาง สิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุที่สำคัญและมีผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมต่างๆ จะ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมนุษย์ทั้งในด้านบวกและด้านลบโดยจะเข้าไปอยู่ภายในจิตสำนึกของบุคคล ทำให้เปลี่ยนลักษณะแนวคิดสภาพจิตใจ อารมณ์ และนำไปสู่แนวโน้มการประกอบอาชญากรรม

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อำพร สครรัมย์ (2557) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการ เรือนจำจังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการ เรือนจำ จังหวัดตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก คือ ด้าน ความน่าเชื่อถือไว้วางใจในบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเข้าใจเห็นอก เห็นใจ ผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ด้านความเป็นรูปธรรม ของการ บริการ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก ญาติ ผู้ต้องขังมีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปที่นำมาเปรียบเทียบ ความคิดเห็น ของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำจังหวัดตราด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ และช่วงเวลาในการรับบริการ พบว่า ญาติผู้ต้องขังที่มีเพศ และช่วงเวลาในการรับ บริการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการเรือนจำจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน ส่วนญาติ ผู้ต้องขังที่มีอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการเรือนจำ จังหวัดตราด แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

ชัยสิทธิ์ สุขประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของญาติผู้ต้องขัง ต่อการ ให้บริการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะเรือนจำกลางชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาความพึงพอใจของญาติผู้ต้องขังต่อการให้บริการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อผู้ต้องขังของ เรือนจำ กลางชลบุรี

2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของญาติผู้ต้องขังต่อการให้บริการการเยี่ยมเยียนหรือ ติดต่อ ผู้ต้องขังของเรือนจำกลางชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) แสวงหาข้อมูลในการเสนอแนะ ปรับปรุง และพัฒนาการให้บริการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อผู้ต้องขังเรือนจำกลางชลบุรี ประชากร ได้แก่ ญาติที่มาเยี่ยมเยียน หรือติดต่อผู้ต้องขังระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 910 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการศึกษาพบว่า 1) ญาติ

ผู้ต้องขังมีความพึงพอใจต่อการให้บริการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อผู้ต้องขัง ของเรือนจำกลางชลบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในด้านกฎระเบียบในการบริการ และด้านการรักษาความปลอดภัยมาก 2) ญาติผู้ต้องขังที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรถพร อรรถวิชัย (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อ การให้บริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองที่มาใช้บริการของสถานพินิจฯ 2) ศึกษาพฤติกรรมการขอรับบริการของผู้ปกครองที่มีต่อการให้บริการของสถานพินิจฯ 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจของ ผู้ปกครองต่อการให้บริการของสถานพินิจฯ จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานและพฤติกรรมการขอรับบริการ กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ปกครองที่มาติดต่อขอรับบริการที่สถานพินิจฯ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าที และค่าเอฟ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษา คือมัธยมศึกษา อาชีพพนักงานบริษัท รับจ้าง ทั่วไป มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท สถานภาพสมรส และมีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน โดยเป็นบิดา-มารดา ผู้ปกครอง เรื่องที่ผู้ปกครองมาขอรับบริการมากที่สุด คือเรื่องการขอ ปล่อยตัวชั่วคราว (ประกัน) เด็กและเยาวชนในเวลาราชการ ช่วงเวลาที่ผู้ปกครองขอรับบริการ ส่วนใหญ่คือ เวลา 08.31-12.00 นาฬิกา และเวลา 12.01-16.30 นาฬิกา โดยมาขอรับบริการ 1-2 ครั้ง ต่อเดือน ประเภทหลักทรัพย์ที่ใช้ในการประกันตัว คือ เงินสด วัตถุประสงค์ในการเบิกถอนเงิน ผู้เยาว์ คือ เป็นค่าการศึกษา และเหตุผลที่ขอถอนประกันเด็กและเยาวชนคืออัยการฯ สั่งฟ้อง และผู้ปกครองมีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถานพินิจฯ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ปกครองมีเพศ ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการ ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ แตกต่างกัน และผู้ปกครองที่มีเรื่องที่มาขอรับบริการต่างกัน มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการด้านคุณภาพการให้บริการแตกต่างกัน

รุ่งกรานต์ ดำนาจ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1) การจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ คำนครผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง จำแนกตามอายุ

พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้าน ครูผู้สอน ไม่ แตกต่างกัน

3) เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของทัศนสถานบำบัดพิเศษหญิง จำแนกตามระดับ การศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการจัดการเรียนการสอน ด้าน หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านครูผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รังสิพร จันทร์สมวงศ์ (2552) ได้ศึกษาแรงจูงใจและความคาดหวังที่มีต่อการฝึก วิชาชีพ ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่าเหตุผลในการเข้ารับฝึกวิชาชีพ คือผู้ต้องขังต้องการนำ ความรู้ที่ได้รับ นำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และมีความสนใจทางด้านสาขาช่างยนต์ส่วนใหญ่ต้องการสร้าง ประสบการณ์ที่ดีในการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองระหว่างถูกจำคุกใน ระดับมากที่สุด ด้านความ คาดหวังของผู้ต้องขังในการฝึกวิชาชีพมีความคาดหวังได้รับวันลดโทษ การมีอาชีพภายหลังพ้นโทษ การ รับรองจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทางเลือกสาขาวิชาชีพที่ มากขึ้น ประกาศนียบัตร และต้องการ ให้เรือนจำประสานกับหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดหางาน ในระดับมากที่สุด

พงษ์ศรี นวลสาร (2550) ได้ศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการเตรียม ความพร้อมด้านการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ ศึกษากรณีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติ หน้าที่ เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังในกลุ่มเรือนจำและทัศนสถานลาดยาว ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เรือนจำ 2 ทัศนสถาน ได้แก่ เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ทัศนสถาน บำบัดพิเศษกลาง ทัศนสถานหญิงกลาง พบว่าเจ้าหน้าที่ที่เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการฝึก วิชาชีพ ผู้ต้องขังในกลุ่มเรือนจำและทัศนสถานลาดยาว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง36-45 ปี มีอายุ ราชการ มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ฝึกวิชาชีพ ให้แก่ ผู้ต้องขัง ตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป อยู่ในตำแหน่งระดับ 5-6 ปฏิบัติงานควบคุมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเฉลี่ย 5- 50 คน ต่อเจ้าหน้าที่ 1 คนในปัจจุบัน มีความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการฝึกวิชาชีพเป็นสิ่งที่มี ประโยชน์ สำหรับตัวผู้ต้องขัง และมีประโยชน์ต่อหน่วยงาน ฉะนั้นผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษทุกคน ควรจะต้องเข้ารับ การฝึกวิชาชีพ

มนตรี พลประสิทธิ์ (2542) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ในการฝึกอบรม วิชาชีพช่างไม้ในทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ด้านเทคนิคการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าการ ใช้เทคนิควิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุดรองลงมาใช้วิธีการสอนแบบสาธิต เนื่องจากการฝึกวิชาชีพใน ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบกลุ่ม การเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการปัญหา ในการแก้ปัญหาต่างๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเสริญ จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยมีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอมะเสริญจำนวน 300 คน (เรือนจำอำเภอมะเสริญ, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอมะเสริญจำนวน 300 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการโดยใช้สูตรของTaro Yamane (1973อ้างอิงในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า112) กำหนดความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 171 คน

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ $n =$ ขนาดตัวอย่าง
 $N =$ ขนาดประชากร
 $e =$ สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้5%

แทนค่า

$$N = \frac{300}{1 + 300(0.05)^2}$$
$$= 171$$

ได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 171 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละโดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่เน้นการดำเนินงานเชิงปริมาณ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม ประกอบไปด้วย ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ด้านกระบวนการและขั้นตอน ด้านคุณภาพ และด้านวิทยากร

ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับด้านหลักสูตรและเนื้อหา ด้านกระบวนการและขั้นตอน ด้านคุณภาพ และด้านวิทยากร โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4.21-5.00	หมายถึงพึงพอใจมากที่สุด
คะแนน 3.41-4.20	หมายถึงพึงพอใจมาก
คะแนน 2.61-3.40	หมายถึงเฉยๆ
คะแนน 1.81-2.60	หมายถึงไม่พึงพอใจ
คะแนน 1.00-1.80	หมายถึงไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
 - กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
 - สร้างเครื่องมือในการวิจัย
 - เสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

- นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถาม กับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีค่าIOC ตั้งแต่.67–1.00
- นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสูตร ครอนบาช แอลฟา เท่ากับ 0.847
- นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วเสนอที่อาจารย์ปรึกษา เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้อง สมบูรณ์และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือการเก็บรวบรวมปริมาณโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จำนวน 171คน โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis)

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่ออธิบายข้อมูลในส่วนข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละและการความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิง

อนุมาน การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความมีอิทธิพลหรือการส่งผลกระทบต่อกันระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลกับตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและเพื่อทดสอบถึงความแตกต่างที่ตัวแปรอิสระดังกล่าวแต่ละตัวมีต่อตัวแปรตาม ดังนั้นสถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ T-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) การทดสอบสมมติฐานจะทำการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

F	แทน	ความถี่
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Average)
N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
N	แทน	จำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง(Standard Deviation)
T	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจากt-test
F	แทน	ค่าสถิติที่คำนวณจากF-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอมะเริ่ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	103	60.2
หญิง	68	39.8
รวม	171	100.0
อายุ		
20 – 30 ปี	36	21.1
31 – 40 ปี	69	40.4
41 – 50 ปี	40	23.4
51 – 60 ปี	26	15.2
รวม	171	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	142	83.0
ปริญญาตรี	29	17.0
รวม	171	100.0
อาชีพก่อนรับโทษ		
ว่างงาน	104	60.8
เจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ	29	17.0
พนักงานบริษัทเอกชน	36	21.1
ข้าราชการ	1	.6
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	.6
รวม	171	100.0
ระยะเวลากำหนดโทษ		
1 – 5 ปี	24	14.0
6 – 10 ปี	53	31.0
11 – 15 ปี	61	35.7
16 – 20 ปี	33	19.3
รวม	171	100.0

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 83.0 โดยเป็นคนว่างงาน ก่อนรับโทษ และมีระยะเวลาในการรับโทษ 11 - 15 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา	3.67	.37	มาก
2. ด้านกระบวนการและขั้นตอน	3.66	.76	มาก
3. ด้านคุณภาพ	3.58	.43	มาก
4. ด้านวิทยากร	3.56	.46	มาก
รวม	3.70	.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมาคือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนมีค่าเฉลี่ย 3.66 ด้านคุณภาพมีค่าเฉลี่ย 3.58 และด้านวิทยากรมีค่าเฉลี่ย 3.56

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านหลักสูตรและเนื้อหา

ด้านหลักสูตรและเนื้อหา	\bar{x}	SD	ระดับ
1. เนื้อหาการสอนเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่เรียน	3.70	.85	มาก
2. เนื้อหาการสอนมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง	3.81	.84	มาก
3. เนื้อหาการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน	3.72	.77	มาก
4. เนื้อหาการสอนเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน	3.57	.79	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ) ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมด้านหลักสูตรและเนื้อหา

ด้านหลักสูตรและเนื้อหา	\bar{x}	SD	ระดับ
5. เนื้อหาการสอนมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ	3.61	.76	มาก
6. เนื้อหาการสอนมีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา	3.71	.61	มาก
7. เนื้อหาการสอนตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง	3.75	.60	มาก
8. เนื้อหาการสอนมีความสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน	3.54	1.01	มาก
รวม	3.67	.37	มาก

ผลการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมด้านหลักสูตรและเนื้อหาในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาการสอนมีความทันสมัย ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมาคือ เนื้อหาการสอนตรงกับความต้องการของผู้ต้องขังมีค่าเฉลี่ย 3.75 และเนื้อหาการสอนเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.72

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม ด้านกระบวนการและขั้นตอน

ด้านกระบวนการและขั้นตอน	\bar{x}	SD	ระดับ
1. มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดฝึกวิชาชีพ	3.73	.94	มาก
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม	3.77	.88	มาก
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รู้จากภายนอกเข้าร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้และทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง	3.70	.89	มาก
4. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.78	.91	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ) ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านกระบวนการและขั้นตอน

ด้านกระบวนการและขั้นตอน	\bar{x}	SD	ระดับ
5. มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	3.85	.66	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังเข้าใจได้ง่าย	3.55	.90	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ซักถามและแสดงออกความคิดเห็น	3.49	.93	มาก
8. มีการอบรมและควบคุมวินัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากการสอนในรายวิชา	3.46	1.08	มาก
รวม	3.66	.76	มาก

ผลการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมด้านกระบวนการและขั้นตอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.66 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 3.85 รองลงมาคือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.78 และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.77

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านคุณภาพ

ด้านคุณภาพ	\bar{x}	SD	ระดับ
1. มีการใช้เทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	3.53	.83	มาก
2. มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง	3.59	.93	มาก
3. มีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้	3.83	.87	มาก
4. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	3.63	.94	มาก
5. มีการวัดและประเมินผลการเรียนมีความชัดเจนและยุติธรรม	3.46	.99	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ) ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้านคุณภาพ

ด้านคุณภาพ	\bar{x}	SD	ระดับ
6. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ	3.56	.61	มาก
7. มีการประเมินพัฒนาการของผู้ต้องขังครอบคลุมทั้งความรู้ทักษะและจิตพิสัย	3.57	.89	มาก
8. มีการวัดผลก่อนและหลังเรียน	3.54	.73	มาก
รวม	3.58	.43	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมด้านคุณภาพในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออันดับแรกพบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ มีการแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.63 และมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขังมีค่าเฉลี่ย 3.59

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร	\bar{x}	SD	ระดับ
1 วิทยากรผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	3.43	.77	มาก
2 วิทยากรผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.53	.65	มาก
3 วิทยากรผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี	3.78	.67	มาก
4 วิทยากรผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยากร	3.57	.89	มาก
5 วิทยากรผู้สอนมีความเป็นกันเองให้คำแนะนำ	3.54	.73	มาก
6 วิทยากรผู้สอนมีความขยันหมั่นเพียรในการสอน	3.43	.77	มาก
7 วิทยากรผู้สอนมีพูดจาสุภาพบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ	3.53	.65	มาก
8 วิทยากรผู้สอนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน	3.76	.67	มาก
รวม	3.56	.46	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมด้านวิทยากรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ วิทยากรผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ย 3.78 รองลงมาคือ วิทยากรผู้สอนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอนมีค่าเฉลี่ย 3.76 และวิทยากรผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยากรมีค่าเฉลี่ย 3.57

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านต่างๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านเพศ ต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพศ	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง			
	\bar{x}	SD	t	Sig
ชาย	3.66	.781	.012	.912
หญิง	3.75	.768		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่าความพึงพอใจด้านเพศชายและหญิงของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอายุ ต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อายุ	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง				
	df	SS	MS	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	3	5.412	1.804	3.115	.028*
ระหว่างกลุ่ม	167	96.704	.579		
รวม	170	102.116			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอายุส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe

ตารางที่ 9 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านอายุ

อายุ	20 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 – 60 ปี
20 – 30 ปี	-			
31 – 40 ปี	0.415*	-		
41 – 50 ปี	0.065	0.352	-	
51 – 60 ปี	0.219	0.199	0.153	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 30 ปีมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี

ตารางที่ 10 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านระดับการศึกษา ต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระดับการศึกษา	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง			
	\bar{X}	SD	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.6559	.77785	1.720	.037*
ปริญญาตรี	3.9261	.73304		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ต้องขังด้านระดับการศึกษา ที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 11 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอาชีพก่อนต้องโทษ ต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อาชีพก่อนต้องโทษ	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง				
	df	SS	MS	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	3	1.758	1.758	2.960	.037*
ระหว่างกลุ่ม	167	100.358	.594		
รวม	170	102.116			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่11พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านอาชีพก่อนต้องโทษ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าแตกต่างกันอย่างน้อย1 คู่จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe

ตารางที่ 12 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านอาชีพก่อนต้องโทษ

อาชีพก่อนต้องโทษ	ว่างงาน	เจ้าของธุรกิจ/ อาชีพอิสระ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ
ว่างงาน	-				
เจ้าของธุรกิจ/อาชีพ อิสระ	0.044	-			
พนักงาน บริษัทเอกชน	0.053	0.009	-		
ข้าราชการ	0.438*	0.039	0.038	-	
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0.561*	0.065	0.010	0.011	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพว่างงานมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 13 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านระยะเวลากำหนดโทษ ต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระยะเวลากำหนดโทษ	ความพึงพอใจของผู้ต้องขัง				
	Df	SS	MS	F	Sig.
ภายในกลุ่ม	3	2.306	1.769	2.286	.028*
ระหว่างกลุ่ม	167	99.810	.598		
รวม	170	102.116			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านระยะเวลากำหนดโทษ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe

ตารางที่ 14 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe ด้านระยะเวลากำหนดโทษ

ระยะเวลากำหนดโทษ	1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 – 15 ปี	16 – 20 ปี
1 – 5 ปี	-			
6 – 10 ปี	0.163	-		
11 – 15 ปี	0.134	0.028	-	
16 – 20 ปี	0.385*	0.222	0.250	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลากำหนดโทษ 1-5 ปี มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลากำหนดโทษ 16 – 20 ปี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้านต่างๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ต้องขังในเรือนจำอำเภอมแม่สะเรียงจำนวน 171 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ T-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) การทดสอบสมมติฐานจะทำการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 83.0 โดยเป็นคนว่างงาน ก่อนรับโทษ และมีระยะเวลาในการรับโทษ 11 - 15 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7

2. ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม

ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ เนื้อหาการสอนมีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือ เนื้อหาการสอนตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง และเนื้อหาการสอนเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการเรียน

ด้านกระบวนการและขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม

ด้านคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ มีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง

ด้านวิทยากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ วิทยากรผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี รองลงมาคือ วิทยากรผู้สอนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน และวิทยากรผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ

3. สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพก่อนต้องโทษ และระยะเวลากำหนดโทษ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่มี เพศ ต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่มี อายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 – 30 ปี มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจของผู้ต้องขังด้านระดับการศึกษา ที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่มี อาชีพก่อนต้องโทษ ต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพว่างงาน มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังที่มี ระยะเวลากำหนดโทษต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ scheffe พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลากำหนดโทษ 1-5 ปี มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลากำหนดโทษ 16 – 20 ปี

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเสเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถอภิปรายผลดังนี้

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอมะเสเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ต้องขังมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรและเนื้อหาการสอนควรมีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาการสอนตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการเรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ต้องมีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง รวมทั้งวิทยากรผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน และมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมลคำย่อย (2555) กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกของบุคคลซึ่งแสดงออกในด้านบวกหรือลบที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการ ซึ่งความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับหรือบรรลุจุดหมายในสิ่งที่ต้องการในระดับหนึ่งและความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับการศึกษาของ รุ่งกรานต์ ดำนาจ (2552) ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกระบวนการและขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม สอดคล้องกับรุ่งกรานต์ ดำนาจ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงโดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และมีการประเมินผล

การเรียนการสอนที่สอดรับกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง สอดคล้องกับรังสิพร จันทรสมวงษ์ (2552) ได้ศึกษาแรงจูงใจและความคาดหวังที่มีต่อการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่า เหตุผลในการเข้ารับฝึกวิชาชีพ คือผู้ต้องขังต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และมีความสนใจทางด้านสาขาช่างยนต์ส่วนใหญ่ต้องการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองระหว่างถูกจำคุกในระดับมากที่สุด ด้านความคาดหวังของผู้ต้องขังในการฝึกวิชาชีพมีความคาดหวังได้รับวันลดโทษ การมีอาชีพภายหลังพ้นโทษ การรับรองจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทางเลือกสาขาวิชาชีพที่ มากขึ้น ประกาศนียบัตร และต้องการให้เรือนจำประสานกับหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดหางาน ในระดับมากที่สุด

ด้านวิทยากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ วิทยากรผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี รวมถึงผู้สอนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน และวิทยากรผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการสอดคล้องกับมนตรี พลประสิทธิ์(2542) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ในการฝึกอบรมวิชาชีพช่างไม้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง พบว่า ด้านเทคนิคการสอน โดยใช้วิธีการบรรยายและการสอนแบบสาธิตใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบสาธิตรายตัว หรือ การสอนแบบกลุ่ม การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาาร่วมกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลากำหนดโทษ และอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ต้องขัง พบว่า ไม่แตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจาก ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมานในอดีตเป็น ความรู้สึกสองแบบของบุคคลคือความรู้สึกหรือทัศนคติในทางบวกและความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบ ซึ่งความรู้สึกหรือทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและความรู้สึกหรือทัศนคติด้านลบแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าผู้ต้องขังแต่ละคน จะมีพื้นฐานชีวิตด้านอายุ การศึกษา ระยะเวลากำหนดโทษ และอาชีพก่อนต้องโทษของผู้ต้องขัง ที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นแล้วทุกคนล้วนมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mullins (1985 อ้างถึงในเมษาเจริญโชควิทยาวิโรจน์เจษฎาลักษณ์, 2558) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆหลายๆด้านเป็นสภาพที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในงานทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพเกิดจากมนุษย์จะมีแรงผลักดันบางประการในตัวบุคคลซึ่งเกิดจากการที่ตนเองพยายามจะบรรลุถึงเป้าหมายบางอย่างนั้นแล้วจะเกิดความพอใจเป็นผลสะท้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นเป็น กระบวนการหมุนเวียนต่อไปอีก โดยแต่ละคนจะมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ผล การศึกษา ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยสิทธิ์ สุขประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของ ญาติผู้ต้องขัง ต่อการให้บริการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะเรือนจำกลางชลบุรี พบว่า

ญาติผู้ต้องขังที่มี อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการเนื้อหาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่เรียน มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับความต้องการเรียน เพื่อให้มีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ และมีความสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน

2. ด้านกระบวนการและขั้นตอน ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดฝึกวิชาชีพ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วม ได้คิดวิเคราะห์ ปฏิบัติกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังเข้าใจได้ง่าย และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ซักถาม และแสดงออกความคิดเห็น

3. ด้านคุณภาพ ควรมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง มีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ การประเมินพัฒนาการของผู้ต้องขัง ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และจิตพิสัย และมีการวัดผลก่อนและหลังเรียน

4. ด้านวิทยากร ควรมีการจัดหาวิทยากรผู้สอนให้มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยากร วิทยากรผู้สอนมีความขยัน หมั่นเพียรในการสอน มีพูดจาสุภาพ บุคลิกภาพน่าเชื่อถือ และมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในเรือนจำไปใช้ในสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

2. ควรมีการประเมินผลโครงการ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในเรือนจำว่ามีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนด้านอื่นๆต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรวรรณ คำกรเหตุ. (2559). แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครังสร้างเบา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กมลวรรณ โป้สมบุรณ์ และปราณี อ่อนสร. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของหน่วยเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ รพ.พระมงกุฎเกล้า. วารสารพยาบาลทหารบก, 16(2), 30-40.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์.
- ณัฐชสรณ์ กาญจนศิลานนท์. (2559). การสร้างคุณค่าและความพึงพอใจแก่ลูกค้าในธุรกิจโรงแรม. Veridian E-Journal, Silpakorn University, 9(2), 154-168.
- ชัยสิทธิ์ สุขประเสริฐ. (2554). ความพึงพอใจของญาติผู้ต้องขัง ต่อการให้บริการเยี่ยมเยียน หรือติดต่อกับผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะเรือนจำกลางชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ตะวันฉาย มิตรประชา. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(1), 34-46.
- ธนภัทร วางอภัย. (2560). การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย สำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธานี วรรณ. (2554). หลักการพื้นฐานของระเบียบวิธีวิจัยทางกฎหมาย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- เบ็ญจลักษณ์ อัครพสุชาติ. (2550). บทบาทในการดูแลผู้สูงอายุของผู้ดูแล ในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- พรสวรรค์ เกิดโสภา. (2558). การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว. สืบค้นจาก <https://www.hosdoc.com/images/stories/chote/book57/67-70.pdf>.
- พรเพ็ญ ไตรพงษ์ และยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล. (2559). พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษานักศึกษาที่เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ ประจำปีการศึกษา 2/2554. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(2), 68-86.

- พงษ์ศรี นวลสาร. (2550). ทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการเตรียมความพร้อมด้านการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ ศึกษากรณีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังในกลุ่มเรือนจำและทัณฑสถานลาดยาว. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2550). การศึกษาทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการเตรียมความพร้อมด้านการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนตรี พลประสิทธิ์ (2542). ความคิดเห็นของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ในการฝึกอบรมวิชาชีพช่างไม้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
- มณฑิรา จุทอง. (2551). บทบาทคณะกรรมการแผนชุมชนระดับตำบลในการขับเคลื่อนแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ : ศึกษากรณีจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เมษา เจริญโชควิทยา วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). การรับรู้ความสัมพันธ์ขององค์กรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรผ่านความผูกพันด้านจิตใจต่อองค์กรของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ฝ่ายภาคใต้และภาคตะวันตก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 4(2), 62-75.
- รังสีพร จันท์สมวงษ์. (2552). แรงจูงใจและความคาดหวังที่มีต่อการฝึก วิชาชีพผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราเชนทร์ มูลมาก. (2554). ความพึงพอใจของญาติผู้ต้องขังต่อการให้บริการการเยี่ยมญาติของเรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- รุ่งกรานต์ ดำนาค. (2552). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนของทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงจังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 1(2), 100-115.
- ศิริเพ็ญ จันท์นิยม. (2559). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังชายที่มีต่อการจัดสวัสดิการ ด้านการพัฒนาจิตใจของกรมราชทัณฑ์ ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 10(1), 69-76.
- สุรพล ทองมีค่า. (2551). บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- สุรเชษฐ์ มีโส. (2550). **บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของ อาสาสมัครประกันภัยจังหวัด เชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวิมล คำย่อ. (2555). **ความพึงพอใจของผู้รับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล บ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี**. การค้นคว้าอิสระ, โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านหยวก.
- อรอุมา วชิรประดิษฐ์พร. (2555). **สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกับมาตรการแก้ไข ในเชิงรุก**. รายงานการวิจัย. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลากร ศาลยุติธรรม.
- อรรถพร อรรถวิชัย. (2553). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อ การให้บริการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อดุลกิตติ อามิน. (2552). **บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มไทรภพเก่า จังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อนันต์ เฟื่องแสน. (2560). **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายท่าฉลอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำพร สครรัมย์. (2557). **ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำจังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Jung, S. (2017). **Festival attributes and perceptions: A meta-analysis of relationships with satisfaction and loyalty**. *Tourism Management*, 61, 209-220.
- Millet, J.D. (2012). **Management in the Public Service**. New York: McGraw-Hill.
- Shelly, M. W. (1975). **Responding to Social Chang**. Pennsylvania :Dowder, Hutchison. Press.
- Simon, H.A. (1960). **Administrative Behavior**. New York : The McMillen Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามในการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่องความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียงจังหวัดแม่ฮ่องสอนทางผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดโดยที่ข้อมูลทั้งหมดของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น
 ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการให้สัมภาษณ์มา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) ต่ำกว่า 20 ปี 2) 20 – 30 ปี
 3) 31 – 40 ปี 4) 41 – 50 ปี
 5) 51 – 60 ปี 6) 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- 1) ว่างาน 2) เจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ
 3) พนักงานบริษัทเอกชน 4) ข้าราชการ
 5) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 6) แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 7) อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ระยะเวลากำหนดโทษ

- 1) ต่ำกว่า 1 ปี 2) 1 – 5 ปี
 3) 6 – 10 ปี 4) 11 – 15 ปี
 5) 16 – 20 ปี 6) มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อโครงการฝึกอาชีพช่างตัดผมเรือนจำอำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง
ช่องเดียวโดยมีความหมายหรือข้อบ่งชี้ในการเลือกดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ท่าน เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ท่าน เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ท่าน เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ท่าน เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่ท่าน เห็นด้วยน้อยที่สุด

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อ โครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา					
1.1 เนื้อหาการสอนเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่เรียน					
1.2 เนื้อหาการสอนมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง					
1.3 เนื้อหาการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ เรียน					
1.4 เนื้อหาการสอนเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน					
1.5 เนื้อหาการสอนมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ					
1.6 เนื้อหาการสอนมีการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหา					
1.7 เนื้อหาการสอนตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง					
1.8 เนื้อหาการสอนมีความสอดคล้องกับความต้องการ ตลาดแรงงาน					
2. ด้านกระบวนการและขั้นตอน					
2.1 มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของการจัดฝึกวิชาชีพ					
2.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมได้คิด วิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม					
2.3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้รู้จากภายนอกเข้าร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้และ					

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อ โครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง					
2.4 มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ต้องขังเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
2.5 มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมการค้นคว้าและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง					
2.6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ต้องขังเข้าใจได้ง่าย					
2.7 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ซักถามและแสดงออกความคิดเห็น					
2.8 มีการอบรมและควบคุมวินัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากการสอนในรายวิชา					
3. ด้านคุณภาพ					
3.1 มีการใช้เทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย					
3.2 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้ต้องขัง					
3.3 มีการแนะแนวทางของการปฏิบัติเพื่อให้ทราบผลการเรียนรู้					
3.4 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง					
3.5 มีการวัดและประเมินผลการเรียนมีความชัดเจนและยุติธรรม					
3.6 มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ					
3.7 มีการประเมินพัฒนาการของผู้ต้องขังครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะและจิตพิสัย					
3.8 มีการวัดผลก่อนและหลังเรียน					
4. ด้านวิทยากร					
4.1 วิทยากรผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า					
4.2 วิทยากรผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
4.3 วิทยากรผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี					
4.4 วิทยากรผู้สอนมีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทาง					

ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อ โครงการฝึกอาชีพช่างตัดผม	ระดับความคิดเห็น				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
วิทยาการ					
4.5 วิทยาการผู้สอนมีความเป็นกันเองให้คำแนะนำและรับฟัง ความคิดเห็น					
4.6 วิทยาการผู้สอนมีความขยันหมั่นเพียรในการสอน					
4.7 วิทยาการผู้สอนมีพุดจาสุภาพบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ					
4.8 วิทยาการผู้สอนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการสอน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

**** ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้****

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร.นพปฎล บุญพงษ์

ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอ่างทอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. ว่าที่พันตรี รมย์รุทธิ์ มโนวงศ์

ศิลปศาสตรบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน)
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ รักษาการแทน
พัฒนาการอำเภอแม่ลาน้อย
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ลาน้อย
3. นายชาญชัย ดีแก้ว

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ลาน้อย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นายธนู ทองสุข
ที่อยู่ปัจจุบัน	1 หมู่ 4 ต.ยอด อ.สองแคว จ.น่าน 55160 เบอร์โทร 089-5561215
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง
พ.ศ. 2544	ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏลำปาง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2549 - 2556	ตำแหน่งพนักงานพินิจ (พนักงานราชการ)
พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน	รับราชการที่กรมราชทัณฑ์